

KULTURDEBATT // Det særegne privilegiet samtidskunsten har, er at den ikke konstaterer, men stiller spørsmål og fremmer det tvetydige, skriver Malin Barth.

Vi trenger farlig kunst

SAMTIDSKUNST

MALIN BARTH
Daglig leder, Stiftelsen 3,14

DET BURDE ALLTID være velkomment med nye perspektiver og tilnærminger til vår samtid, og pågående og ubehagelige spørsmål og utfordringer for kritisk refleksjon burde være ønskelig i alle sammenhenger. Samtidskunsten kan være et redskap for dette oppdraget, slik den er det gjennom Morten Traaviks prosjekter og kunstnerskap.

Med fascinasjon har jeg fulgt debatt-

innlegg etter debattinnlegg i norske medier om teaterkonserten Kardemyang av Traavik for Festspillene i Bergen, spesielt da han i samme periode er aktuell med sin separatutstilling Ukunst hos oss på Galleri 3,14. Det særegne privilegiet samtidskunsten har, er at den ikke konstaterer, men stiller spørsmål og fremmer det tvetydige. Traaviks sjangerblandende og -overskridende installasjoner, objekter, performative handlinger og forestillinger finner sted i forskjellige «ikke-kunstneriske» sammenhenger som igjen er med på å lade verkene med ulike tolkningsmuligheter.

TRAAVIK MENER MYE, og noen ganger flere ting på en gang, om en og samme ting. Han tør også å tematisere «den gode viljens problem» og Norges unyanserte og kompliserte selvbilde. Han jobber ikke

med holdningsskapende kampanjer, men med verk som har påvirkningskraft som igangsettere av refleksjon og diskusjon. Traavik står i en lang og internasjonalt anerkjent kunstnerisk tradisjon. Vi kan for eksempel velge å se tilbake til midten av 1960- og begynnelsen av 1970-tallet med den konseptuelle kunstens store gjennombrudd og Fluxus-bevegelsens inntog, eller til Traaviks egne formative år på slutten av 1990-tallet, da den sosialt og politisk engasjerte kunsten ble høyaktuell igjen, og fikk sin stund i solen med Documenta 11 i 2002.

Samtidskunstens dagsorden settes også av de ulike dominerende politiske handlinger verden over. Lucy Lippard fremhever alt i sin bok «Six Years» fra 1973 at «the most exciting art might still be buried in social energies not yet recognized as art». Traavik fikk sitt store gjennombrudd med Miss Landmine, en skjønnhetskonkurranse for landmineskadde kvinner, i 2007. Skal kunsten ha virkning ut over seg selv må den også ut av kunstmiljøet. Den tradisjonelle samtidskunsten opererer stort sett i en eksklusiv sfære som hevder seg gjennom å henvende seg til en relativt liten, homogen krets. Traavik ønsker å virke utenfor kunstinstitusjonene for å utvikle situasjoner og nye formater for samtidskunsten og tematiserer en kompleks, global virkelighet, mer enn han kun poserer med en aksjonistisk metode.

ET AV HOVEDSPØRSMÅLENE som stilles om Traavik, er om han er en mester i kyniske iscenesettelser. Han fremhever misforhold og mislighold, introduserer det ubehagelige, og gjør oss betraktere til medskapende og derfor også medskyldige. Traavik kan kunstfaglig sees i sammenheng med andre internasjonale anerkjente kunstnere som benytter seg av tilsvarende strategier for å konfron-

tere oss seere med en virkelighet – rå og brutal. Han kan på mange måter ses i sammenheng med for eksempel spanske Santiago Sierra, kjent for blant annet en rekke høyst provoserende performances, som Paying \$60, hvor han betalte ulovlige afrikanske immigranter for å farge håret blondt som en kommentar til assimilering. Eller for eksempel Måns Wrangé, med sitt The Good Rumor Project, et sosialt eksperiment som søker å invertere de vanligste negative effekter av rykter gjennom bygging av en serie av «gode», systematisk spredte rykter, og sporer hvordan de utvikler seg.

Det er ingen mangel i samtidskunsten på kalkulerte rystelser og provokasjoner, men det som virkelig er farlig å røre ved, ser det ut som at Traavik står relativt alene om. Den planlagte Kongolandsbyen i Frognerparken av kunstnerne Mohammed Ali Fadlali og Lars Cuzner er høyst ubehagelig fordi vi helst vil hoppe bukk over et ufint kapittel i vår historie, men

Den tradisjonelle samtidskunsten opererer stort sett i en eksklusiv sfære, som hevder seg gjennom å henvende seg til en relativt liten, homogen krets

verket er ikke egentlig farlig. Er Traaviks kunst farlig? Er det i så fall bra eller dårlig? Uansett er det vanskelig å stille seg likegyldig til Traaviks virksomhet. Hans egen ambisjon er å være igangsetteren for den indre diskusjonen. Vi trenger Traaviks kunst med dens genuine interesse for vår komplekse verden!

IGANGSETTER: Vi trenger Traaviks kunst, med dens genuine interesse for vår komplekse verden, skriver Malin Barth, daglig leder for Galleri 3,14. Bildet er hentet fra Traaviks utstilling, «Yes/No» som starter på 3,14 denne uken.

FOTO: GORM K GAARE, AFTENPOSTEN

DAGENS ANBEFALING

Delta i kulturdebatten på kulturdebatt@bt.no. Maks lengde hovedinnlegg: 4900 tegn inkl. mellomrom, spalteinnlegg 1800 tegn.

FJORDKLODEN: BTs artikkelserie tar for seg hvordan innvandringen endrer Bergen og Vestlandet. I kveld klokken 2000 på Ny-Krohnborg skole flyttes journalistikken og debatten fra avisspaltene og ut i byrommet, der BT Allmenningen inviterer til folkemøte. HENRIK HYLLAND UHLVING, UTVIKLINGSSJEF I BERGENS TIDENDE